

ROUTEKAART VOOR RAADSAKKOORDEN

mr. Lianne van Kalken, *Thorbecke fellow (Universiteit Leiden)*
Erasmus Universiteit Rotterdam
vrijdag 9 april 2021

AANLEIDING ONDERZOEK

ONS.Vlaardingen streeft naar raadsakkoord

23-03-2018 · Polmek · Redactie

VLAARDINGEN - ONS.Vlaardingen is afgelopen woensdag de grootste partij van Vlaardingen geworden. Democratisering is een belangrijk punt in het programma van de partij, en ook in dat van veel andere partijen. Daarom wil ONS nu samen met de andere partijen politieke vernieuwing zo snel mogelijk handen en voeten geven.

Gemeente Vlaardingen

In Vlaardingen liep het niet goed af met het Raadsakkoord...

▲ Het Vlaardingse college met vlnr: Frans Hoogendijk, Bart Blikkers, burgemeester Annemiek Jetten, Bart de Leede, Jack Sijes en gemeentesecretaris Anneke Knol. © Angelique van Woerkom

Politieke crisis in Vlaardingen wordt groter en groter

Einde politieke crisis: Vlaardingen heeft weer een volledig stadsbestuur

Met een raadsprogramma zoals in Vlaardingen, heeft het college geen rol meer.

Kritisch rapport: 'bestuur in Vlaardingen werkt niet'

Vijftig gemeenten sloten al een raadsbreed akkoord

Raadsbreed akkoord Een trend in de lokale politiek: al zo'n vijftig gemeenteraden sloten raadsbrede collegeakkoorden. "Er zijn geen linkse of rechtse verlichtingspalen."

Steeds meer gemeenten willen een raadsakkoord

EINDHOVEN - In veel gemeenten wordt momenteel niet gesoebat over wie het met wie gaat doen in de gemeenteraad, maar over hoe ze het samen gaan doen. Een raadsprogramma in plaats van een coalitieakkoord. Is dat een goed idee?

Leerkring Raadsakkoorden:

DE ROL VAN DE GRIFFIER,
DIENSTBAAR MAAR
NIET GEDIENSTIG

NIEUWE POLITIEK,
NIEUWE AKKOORDEN

Het 'Raadsakkoord'

VINDT U HET RAADSAKKOORD EEN
POSTIEVE TREND IN HET LOKALE BESTUUR?

JA, ZEKER

NEE, LIJKT MIJ NIETS

GEEN IDEE, IK WIL
ER MEER VAN WETEN

Het 'Raadsakkoord'

EEN PROBLEEM?

- Een dilemma
- Dualisering?
- Fragmentatie?
- Representativiteit?

HET ONDERZOEK

TAXONOMIE
RAADSAKKOORDEN

RAADSAKKOORDEN
IN DE PRAKTIJK

COALITIEVORMING
IN 2022

HET ONDERZOEK

TAXONOMIE
RAADSAKKOORDEN

RAADSAKKOORDEN
IN DE PRAKTIJK

COALITIEVORMING
IN 2022

HET ONDERZOEK

TAXONOMIE
RAADSAKKOORDEN

RAADSAKKOORDEN
IN DE PRAKTIJK

COALITIEVORMING
IN 2022

RAADSAKKOORDEN

- Wat is een raadsakkoord?
- Hoeveel raadsakkoorden of ‘andersoortige’ akkoorden zijn er nou echt?
- Wat is de inhoud en wat zijn de motieven?
- Spelregels in raadsakkoorden? Een juridische analyse

TOT NU TOE:

RAADSAKKOORD 2018-2022:

- In 56 van de 355 onderzochte gemeenten
- 44 andersoortige akkoorden
- Verschillende benamingen
- T.o.v. een ander akkoord?
- Welke 'spelregels' zijn er?

MOTIEVEN:

- Contact met samenleving
- Samenwerking raad (fragmentatie?)
- Betere besluitvorming
- Werkwijze raad verbeteren
- Versterken bestuurskracht

- 56/355 gemeenten: 16%
- Aantal inwoners: 2.401.057 (2020)
- Aantal huishoudens: 1.074.865 (2020)
- Totaal financiën 2019: €9.102.227.000
- Heel de raad tekent mee: 40/56
- In 2014 raadsakkoord: 22/54 (18 na herindelingen)
- Bij 20 gemeenten met 'gewoon' coalitieakkoord in 2018, ook input heel de raad.

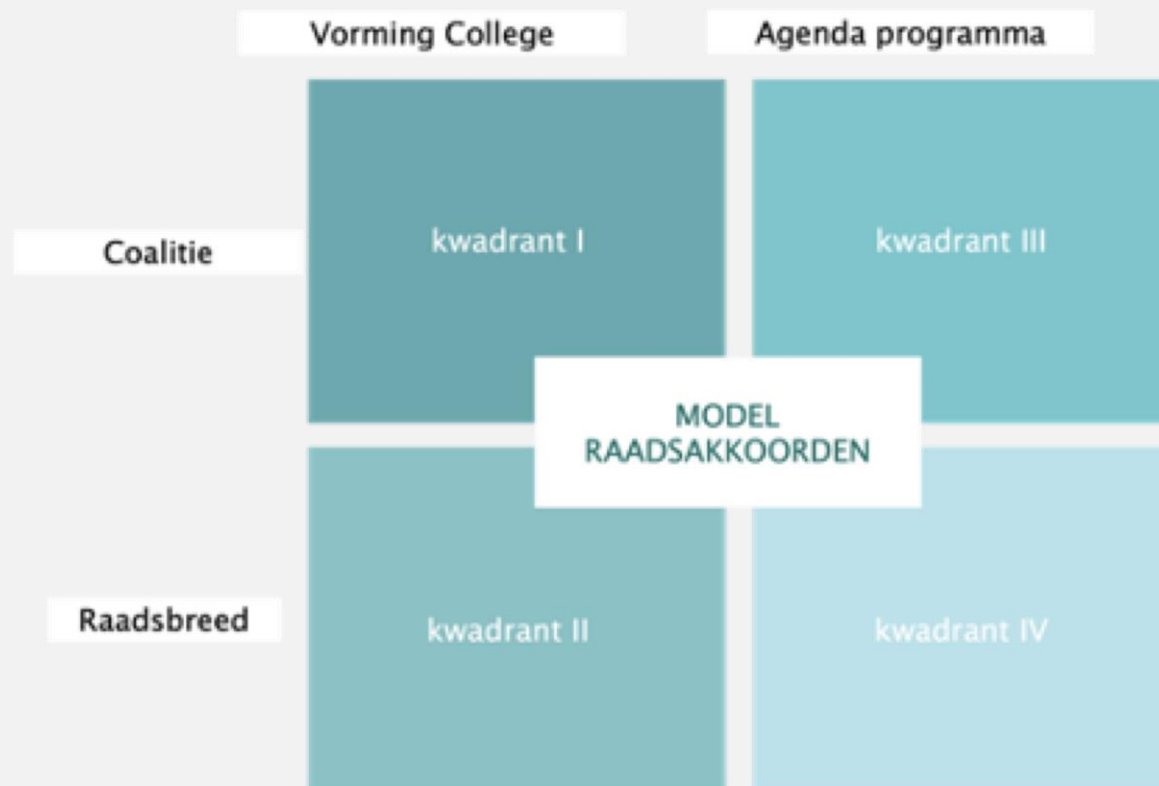
CIJFERS

RAADSAKKOORDEN IN DE PRAKTIJK

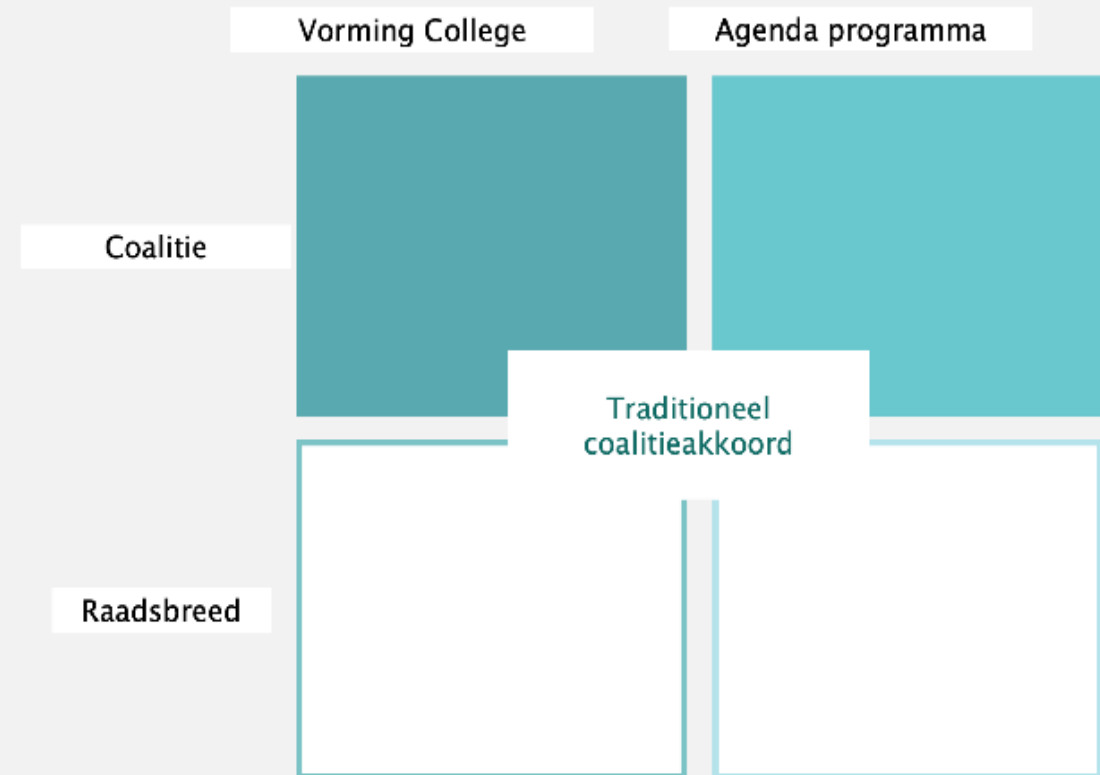
Opdracht voor Vereniging voor Raadsleden:

- De taxonomie: welke varianten zijn er?
- Enquête onder de 56 gemeenten met een raadsakkoord.
- Twee meetings: met raadsleden, en met 'experts'.
Diverse mensen uit het openbaar bestuur:
Burgemeesters, (ex)wethouders, griffiers.

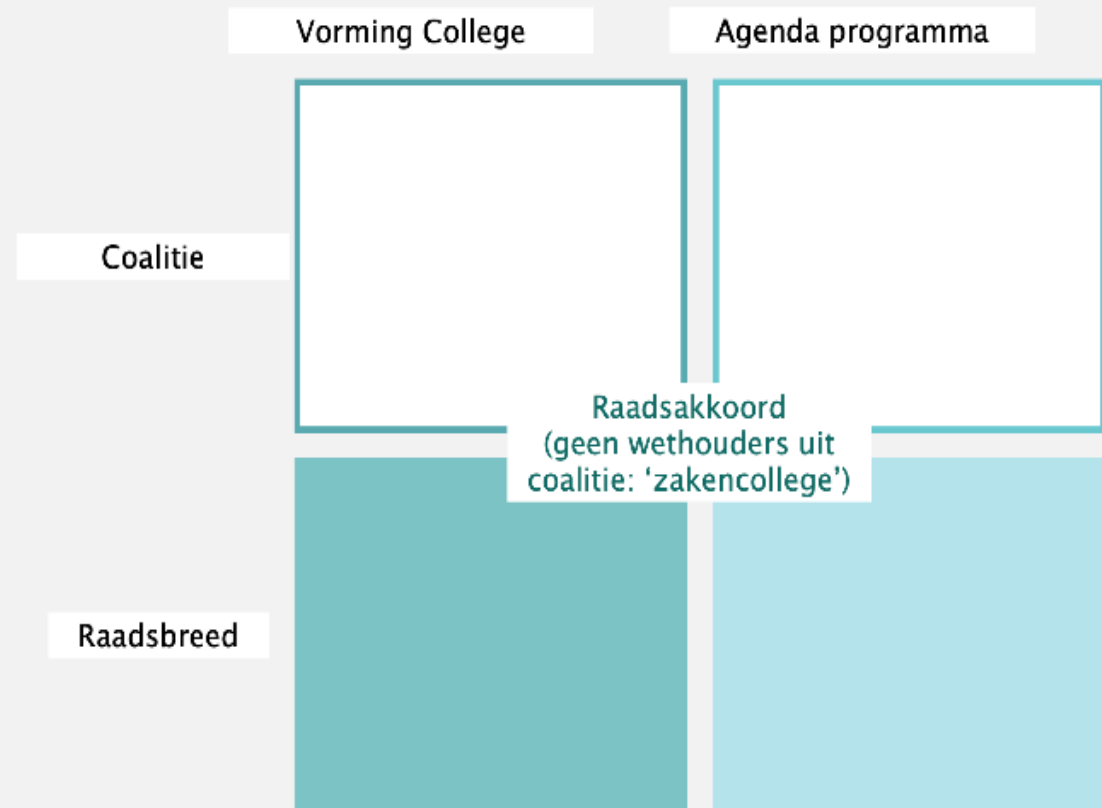
TAXONOMIE:
VERSCHILLENDE
VARIANTEN

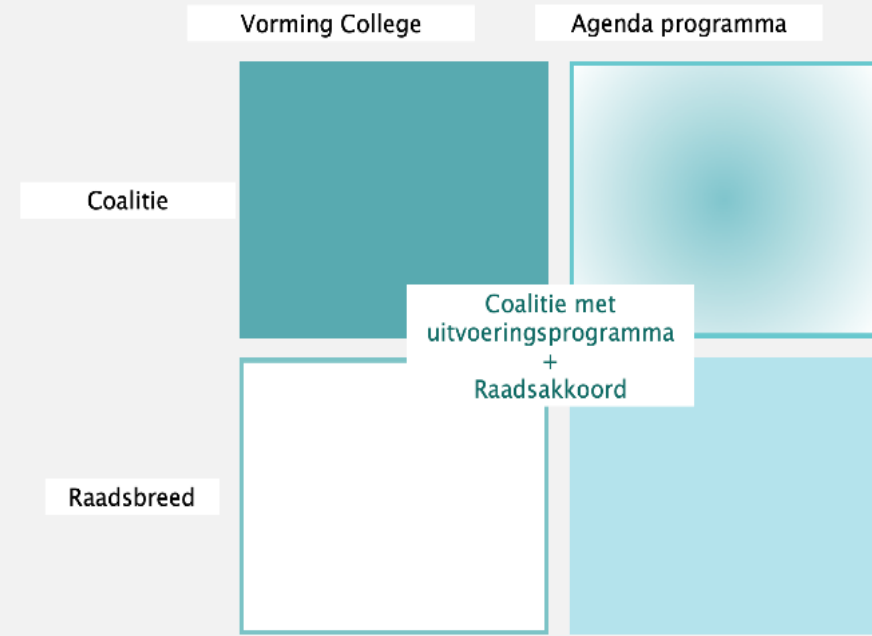
VARIANT A: TRADITIONEEL COALITIEAKKOORD

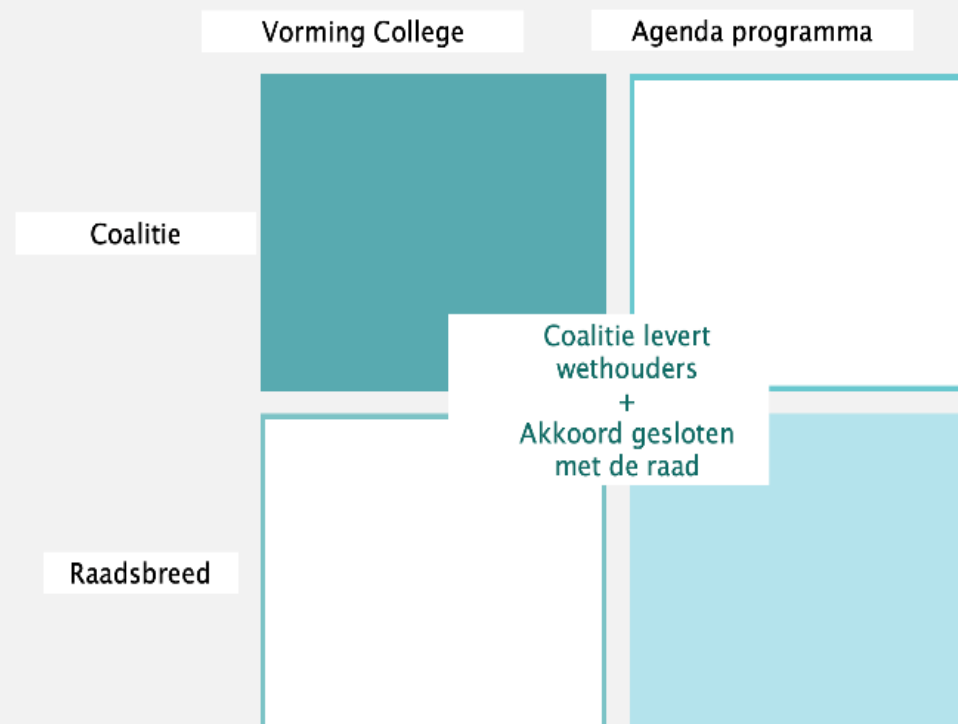
VARIANT B:
RAADSAKKOORD +
ZAKENCOLLEGE

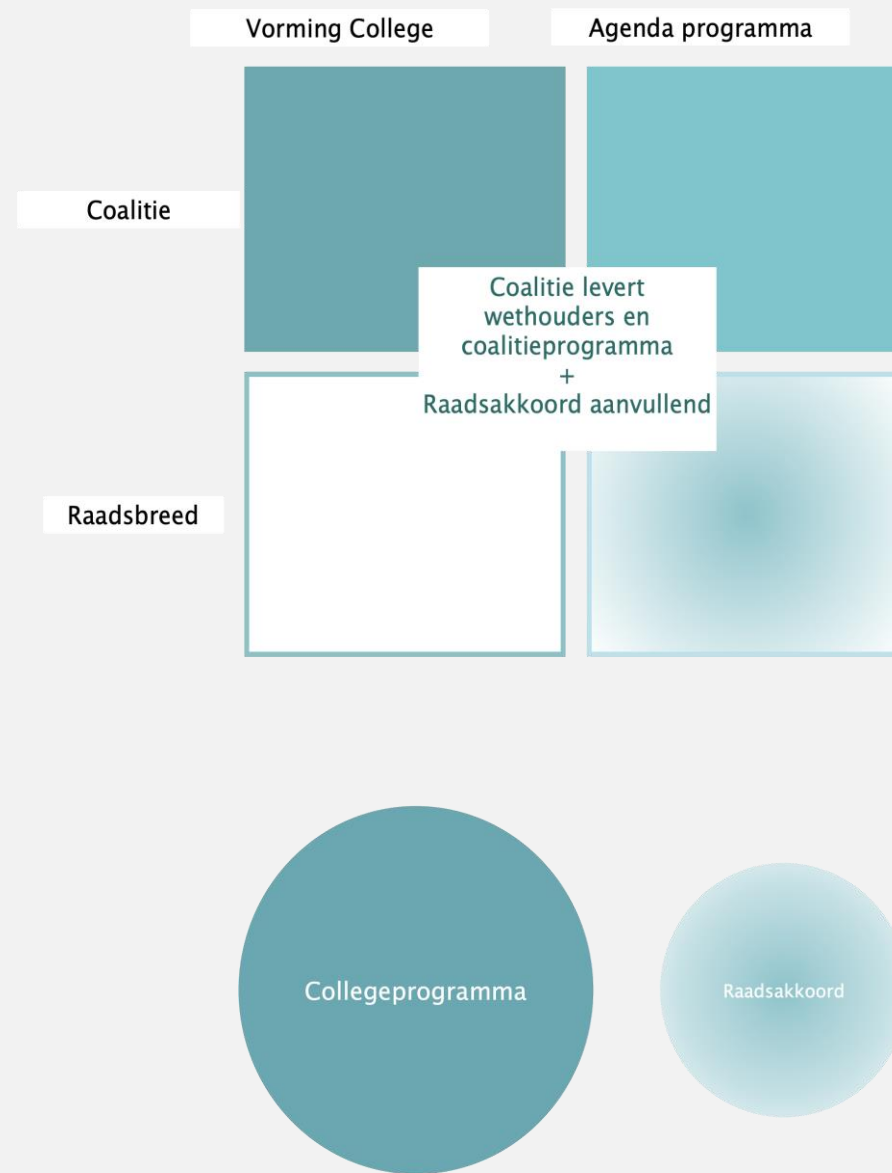
VARIANT C:
RAADSAKKOORD MET
DAARBINNEN
COLLEGEPROGRAMMA

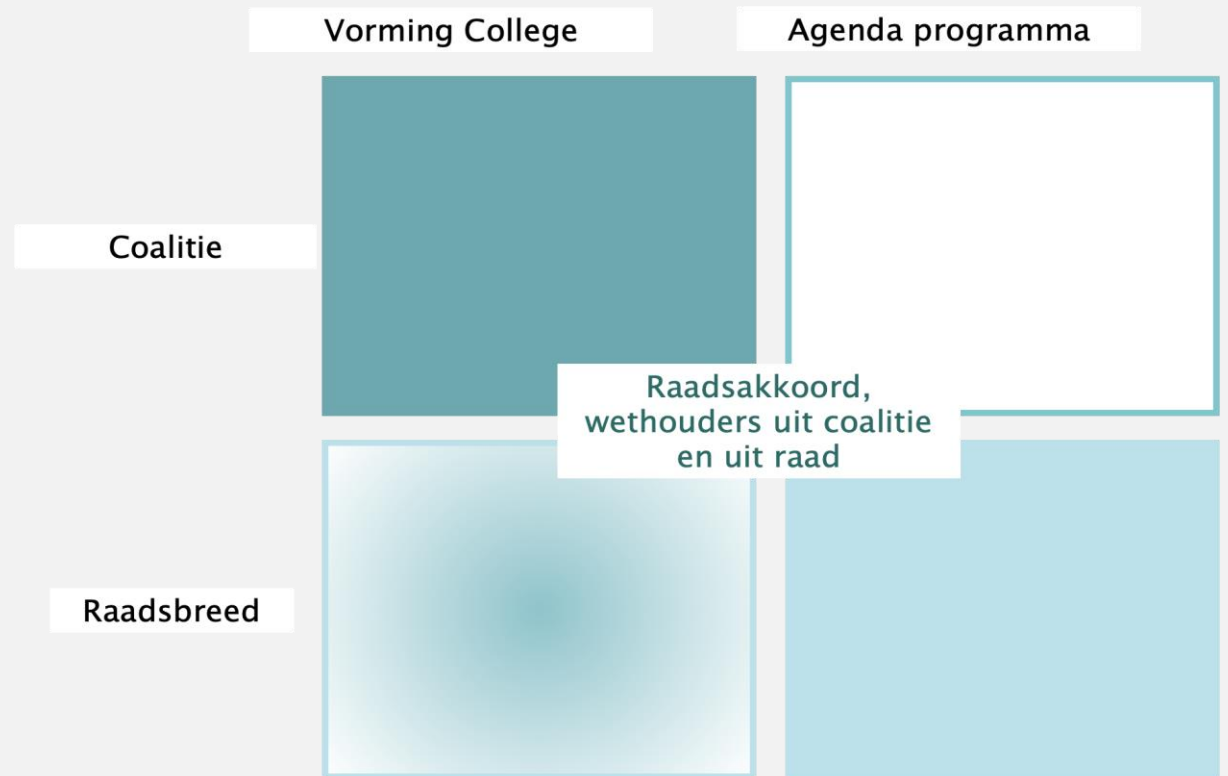
VARIANT D:
COALITIE LEVERT
WETHOUDERS,
AKKOORD DOOR DE
RAAD GESLOTEN.

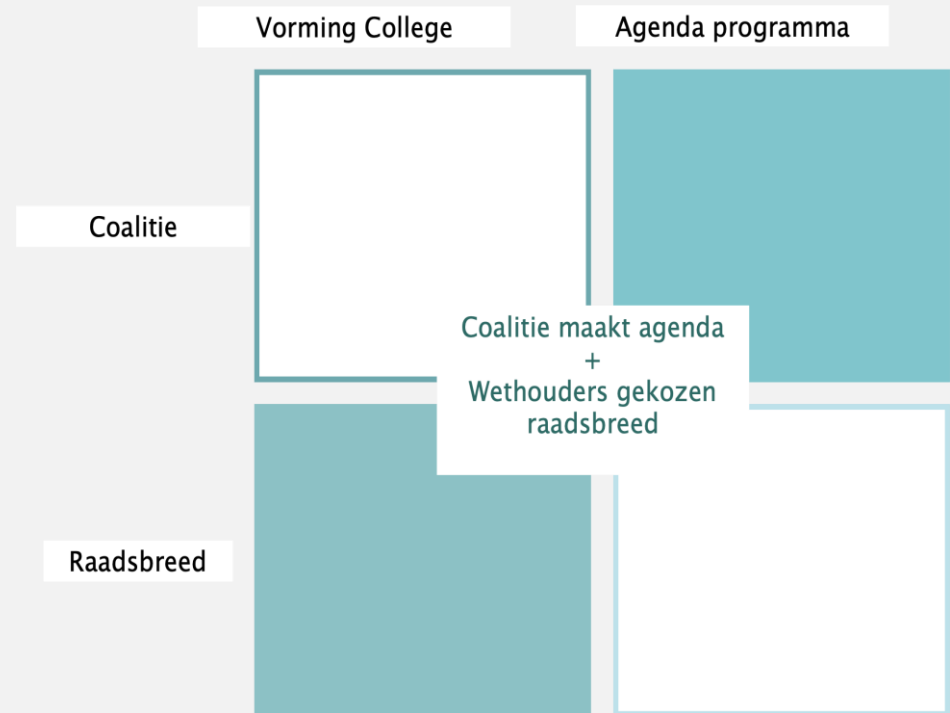
VARIANT E:
COALITIE LEVERT
WETHOUDERS EN
MAAKT EEN
COALITIEAKKOORD,
DAARBIJ AANVULLEND
MAAKT DE RAAD EEN
RAADSAKKOORD.

VARIANT F:
RAADSAKKOORD
WORDT RAADSBREED
GEMAAKT, COALITIE EN
RAAD LEVEREN DE
WETHOUDERS.

VARIANT G:
COALITIE MAAKT DE
AGENDA,
WETHOUDERS
WORDEN RAADSBREED
GEKOZEN.

ENQUÊTE ONDER RAADSLEDEN:

1. Wat verstaat u onder een raadsakkoord?
2. Wat is naar uw idee onderscheidend aan het werken met een raadsakkoord?
3. Wat vindt u het fijnst met het werken met een raadsakkoord?
4. Wat vindt u het moeilijkste aan het werken met een raadsakkoord?
(open vraag met open antwoord)
5. Beschrijf voor u een typerend voorval in het werken met een raadsakkoord.
(open vraag met open antwoord)

Opgehaald uit de enquête: *Raadsakkoord*

1. Raadsbreed
2. Raadsperiode
3. Hoofdlijnen
4. Wisselende meerderheden

Erasmus

en
ering

WAT VERSTAAT U
ONDER HET
WERKEN MET EEN
RAADSAKKOORD?

WAT VINDT U HET
FIJNST AAN HET
WERKEN MET EEN
RAADSAKKOORD?

Opgehaald uit de enquête: *Positief*

1. De coalitie / oppositie structuur wordt doorbroken
2. Toegenomen gezamenlijke ambitie
3. Commitment: harde afspraken
4. 'Minder geneuzel'

Erasmus

meer inhoud

WAT VINDT U HET
MOEILIKSTE AAN HET
WERKEN MET EEN
RAADSAKKOORD?

minde
werkdruk naar vor

VO

weil

Opgehaald uit de enquête: *Minder positief*

1. Moeilijk om vol te houden
2. Er is weinig diepgang in het akkoord
3. Lastig om iets in te brengen
4. Niet flexibel: het akkoord is dichtgetimmerd

Erasmus

ESSAY 26 APRIL 2021

ROUTEKAART VOOR RAADSAKKOORDEN

mr. Lianne van Kalken (docent/onderzoeker Raadsakkoorden EUR)

prof. Mr. Geerten Boogaard (Thorbecke hoogleraar Universiteit Leiden)

prof. Dr. Martijn vd steen (NSOB + hoogleraar Bestuurskunde EUR)

Wouter Scherpenisse (student master Staats- en Bestuursrecht EUR)

ZOU U NA DE GEMEENTERAADS-
VERKIEZINGEN IN 2022 WILLEN STARTEN MET
EEN RAADSAKKOORD?

vragen?

Erasmus

Aalten
RAADS-
PROGRAMMA
Werkgroep
'bestuurlijke
vernieuwing'

Castricum
RAADSBREED
PROGRAMMA
Minderheidscollege.

Culemborg
RAADS-
PROGRAMMA +
'Democratisch
akkoord'.

Geertruidenberg
RAADS-
PROGRAMMA
→ besturen
onmogelijk?

IN DE PRAKTIJK, WAT VALT OP?

Enkhuizen/
Hilvarenbeek
RAADSAKKOORD
+ College zonder
partijen.

Laarbeek
RAADSBREED
PROGRAMMA
Akkoord gesloten
door alle partijen,
die alle 5 ook een
wethouder leveren.

Rotterdam
COALITIEAKKOORD +
RAADSAKKOORD
ENERGIETRANSITIE

Zwijndrecht
RAADS-
PROGRAMMA
Lange traditie van
'zakencolleges'.